MAATALOUS

Toivomme, että ongelmia aiheuttavat ahmayksilöt voidaan siirtää poronhoitoalueen ulkopuolelle tai poistaa luvilla. **TOIMINNANJOHTAJA ANNE OLLILA, PALISKUNTAIN YHDISTYS**

Pelloille kaivataan sateita

Lämmin sää on jouduttanut kasvustojen kehitystä. Paikoin on saatu erittäin rankkoja sadekuuroja, mutta pian kuivuus alkaa hidastaa kasvua. Säilörehun korjuu on alkamassa Etelä-Suomessa.

Kasvukausi on tavanomaisessa aikataulussa tai hieman edellä normaalia suurimmassa osassa maata, kertoo tiistaina julkaistu Pro Agrian kasvutilannekatsaus.

Kuivuus alkaa pian hidastaa kasvua Etelä- ja Keski-Suomessa sekä rannikkoalueilla. Mikäli helteinen sää jatkuu pitkään, kasvustojen kehitys heikkenee.

Toukokuun lopun sateet olivat hyvin paikallisia ja jopa liian runsaita osassa Etelä-Suomen rannikkoaluetta, Uuttamaata ja Satakuntaa.

Säilörehun korjuu alkamassa

Tällä viikolla säilörehun korjuu alkaa Etelä-Suomessa ja ensi viikolla maan keskiosissa. Juhannusviikolla rehun tekoon päästään Kainuuta ja Lappia myöten.

Säilörehusato on määrältään hyvä suuressa osassa maata. Ainoastaan Hämeessä, Savossa ja Etelä-Pohjanmaalla sen arvioidaan jäävän heikoksi.

Laadultaan säilörehusadosta ennakoidaan normaalia tai jopa normaalia parempaa. Ainoastaan osassa Pohjois-Savoa laatu saattaa jäädä heikoksi.

Myös kuivaheinä alkaa olla valmista korjattavaksi. Kahden viikon kuluessa heinäpelloille päästään Etelä- ja Keski-Suomessa. Muualla maassa heinäsatoa aletaan korjata juhannuksen jälkeen.

Ruis tulossa tähkälle

Syysvehnä ja ruis ovat kasvaneet tyydyttävästi suuressa osassa maata. Syysvehnä on korrenkasvuvaiheessa, ja suotuisimmilla alueilla ruis on tulossa tähkälle.

Osassa maata kasvustot ovat olleet paljon tavanomaista heikompia, joten niitä on rikottu ja tilalle on kylvetty kevätviljoja.

Rikkakasvit ovat riesana Etelä-Suomen rannikkoalueen, Uudenmaan, Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon syysviljapelloilla, mutta kasvitauteja ja tuholaisia ei juuri ole tarvinnut torjua.

Lapissa lopetellaan kylvöjä

Kainuussa ja Lapissa kylvetään viimeisiä kevätviljoja. Muualla maassa kevätviljat ovat orastuneet tyydyttävästi tai jopa hyvin.

Etelä-Suomessa kuivuus on hidastanut viimeisinä kylvettyjen peltojen orastumista.

Rikkakasvit eivät ole haitanneet kevätviljojen kasvua eikä tauteja tai tuholaisia ole tarvinnut torjua kuin satunnaisesti.

Kevätrypsi saatiin kylvettyä viime viikolla.

Etelä-Suomen rannikkoalueella, Varsinais-Suomessa ja Kymenlaaksossa taimettuminen on ollut tavanomaista heikompaa, mutta vastaavasti parempaa Hämeessä, Etelä-Savossa, Keski-Suomessa ja Pohjanmaan rannikkoalueella.

Rypsipelloilla ei ole erityisiä rikkakasvi-, kasvitauti- tai tuholaisongelmia, mutta kasvustoissa on paikoitellen havaittu kirppoja, rapsikuoriaisia ja kaalikoita.

Sokerijuurikaskasvustot ovat taimettuneet tyydyttävästi.

MAIJA ALA-SIURUA

Säilörehun D-arvo

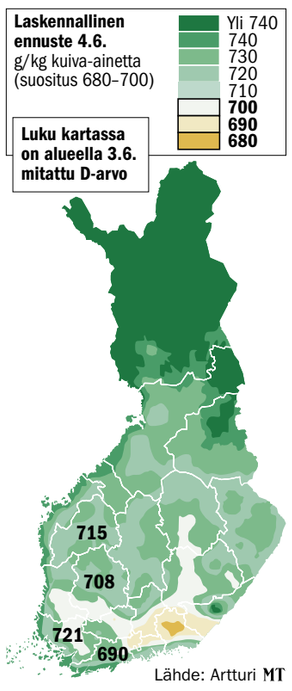

Lähde: Artturi MT

Mansikoita ja perunoita juhannuspöytään

Pro Agrian kasvutilannekatsauksen mukaan varhaisperunoita päästään nostamaan juhannusviikolla, sillä lämpimät säät ovat jouduttaneet kasvua.

Myös ensimmäisten mansikoiden arvioidaan kypsyvän aurinkoisten säiden ansiosta juhannusviikolla. Varsinais-Suomessa harson alla mansikan kukinta on loppumassa, muualla kukinta on runsaimmillaan.

Herukoiden kukinta on ohi Etelä-ja Keski-Suomessa. Vadelma puolestaan aloittelee kukintaansa Etelä-Pohjanmaata myöten.

Etelä- ja Keski-Suomessa kesäomenalajikkeet kukkivat helteiden takia lyhyen aikaa.

Lämpimien ja tuulettomien säiden ansiosta pölyttäviä hyönteisiä on ollut liikkeellä vilkkaasti, joten marja- ja omenakasvustoissa pölyttyminen on ollut toistaiseksi hyvää.

Varhaisvihannesten satokausi alkoi

Ensimmäiset kukkakaalit korjattiin viime viikolla Etelä-Suomessa.

Lämmin ja helteinen sää on nopeuttanut kaalien valmistumista, mutta myös pienentänyt satoa.

Varhais-, kiinan- ja parsakaalia päästään korjaamaan viikon kuluessa.

MAIJA ALA-SIURUA

SATU LEHTONEN

Lohjalla oli maanantaina kaadettu säilörehunurmi kuivumaan. Kasvustot ovat viimevuotista matalampia ja harvempia.

Nurmen sulavuus laskee huimaa vauhtia

Säilörehun tekijöiden kannattaa nyt olla tarkkana, sillä helle alentaa nurmen sulavuutta vauhdilla.

Valion säilörehuasiantuntija **Virva Hallivuori** kertoo, että rehunteko ajoittuu tänä vuonna viikkoa viimevuotista aikaisemmaksi. Viime vuosikin oli monin paikoin tavallista varhaisempi.

Rehuntekoon on syytä ryhtyä, kun valkuaisen sulavuutta kuvastava D-arvo on 690–700 grammaa per kilo kuiva-ainetta, tai prosentteina ilmaistuna 69–70.

Esimerkiksi Artjärvellä ja Orimattilassa säilörehun korjuu on jo aloitettu, Hallivuori kertoo. Viikon loppuun mennessä korjuun odotetaan olevan käynnissä Pohjanmaata myöten.

Kasvustot ovat matalia ja heikon versomisen vuoksi myös harvoja. Ensimmäinen sato jää siis määrältään pieneksi, Hallivuori kertoo.

Viime vuonna monella tilalla jo ensimmäinen sato riitti talven tarpeiksi, ja toinen sato jätettiin lannoittamatta. Nyt toiseen satoonkin pitää panostaa, Hallivuori korostaa.

Jos tilalla on mahdollisuus kolmeen satoon, se kannattaa hänen mukaansa hyödyntää.

Säilörehunurmien kehitystä voi seurata Artturi-korjuuaikapalvelussa. Sinne kootaan tiedot noin 40 näytteenottopisteestä, jotka sijaitsevat eri puolilla maata.

Näytteitä ottavat Valion tuotantoneuvojat, koulutilat ja muutamat viljelijät.

SATU LEHTONEN
www.artturi.fi

Juolavehnän, pelto-ohdakkeen ja -valvatin torjunta ajankohtaista

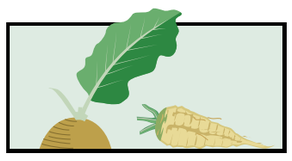

AJANKOHTAISTA KASVINSUOJELUSTA

Aurinkoinen ja lähes helteinen sää jatkunee ensi viikolle asti. Sateita on kuitenkin luvattu Länsi-Suomeen. Juurikaskasvustot ovat taimettuneet tasaisesti, mutta kuivuuden vaivaamilla alueilla on taimettuminen epätasaista.

Ensimmäinen rikkakasviruiskutus on takana ja toista ruiskutuskertaa aloitellaan suurella osaa alueesta.

Jos lämpötila kohoaa päivällä yli 20 astetta, torjunta-aineista ja öljystä käytetään normaalimääriä. Jos lämpötilat kuitenkin kohoavat hellelukemiin, öljystä on käytettävä hieman alhaisempia määriä (savi- ja multamaat 0,5 l/ha, kevyet kivennäismaat 0,3 l/ha) rikkakasvien ollessa sirkkalehtivaiheessa.

Jos ruiskutuksesta on kulunut jo pari viikkoa ja rikkakasvit ovat suhteellisen isoja, suositellaan suurempaa Goltix/Metafol (1,5 l/ha) ja Betanal/Betasana määrää (1,5 l/ha) tankkiseoksessa. Tällöin myös öljymäärää on suurennettava.

Kuivilla alueilla suositellaan Safari-ohjelman käyttöä.

Kuivuus vähentää Goltixin/Metafolin maavaikutusta. Jos edellisistä ruiskutuksista on jäänyt jotain yksittäisiä rikkakasveja ja ne voivat olla seuraavalla ruiskutuskerralla jo liian isoja, kannattaa ruiskuttaa hieman aikaisemmin.

Jos mataraa tai tattaria on jäänyt runsaasti ruiskutuksesta, suositellaan tankkiseokseen Tramatia/Betanal Progressia suuremmat määrät huomioiden viljelykierron sallimat enimmäisrajat. Suuret sauniot (kasvulehdet näkyvissä) tarvitsevat tankkiseokseen Safarin (25–30 g/ha) lisäksi Matrigon 72 SG 40 g/ha.

Jos Safaria on käytetty ensimmäisessä ruiskutuksessa, sitä on käytettävä seuraavassakin. Safarilla on rikkakasvien kasvua hidastava vaikutus, eikä se tehoa kertaruiskutuksella.

Ruiskutukset on syytä tehdä aamuyöstä tai aikaisin aamulla, kun ilman suhteellinen kosketus on vielä korkea ja juurikkaan vioitusriski pieni ja ruiskutusteho paras.

Jos taimet kärsivät taimipoltteesta tai juurikasankeroisesta tai kasvustossa näkyy vielä vioitusmerkkejä edellisestä ruiskutuksesta, rikkakasviruiskutuksissa kannattaa käyttää jaettua käsittelyä (myös öljyllä) tai odottaa hieman kasvuston palautumista ennen seuraavaa ruiskutusta. Puolita tankkiseoksen ainemäärät ja ruiskuta puolikas 3–4 päivän kuluttua.

Ennen sairaan kasvuston ruiskutusta ruiskutusmäärät on syytä tarkistaa konsulentilta.

MARJA TURAKAINEN

Juolavehnää on pelloilla melko runsaasti. Sitä ei ole kannata päästää kasvamaan liian isoksi.

Juolavehnän torjuntaan ajoissa

Juolavehnää on pelloilla melko runsaasti. Sitä ei ole syytä päästää kasvamaan liian isoksi. Paras teho saadaan, kun juolavehnässä on 4–6 lehteä ja sen korkeus on 20–30 cm.

Juolavehnän ja tavallisen rikkakasviruiskutuksen tai Matrigon ruiskutuksen väliin kannattaa jättää noin 5 päivää. Aineiden kannattaa antaa vaikuttaa vähintään viikko ennen harausta.

Jos juolavehnässä näkyy selvästi Safari-vioitusta, siirrä juolavehnän ruiskutusta muutamalla päivällä. Jos tavallinen rikkakasviruiskutus on ajankohtainen, se ruiskutetaan ensin ja sen jälkeen voi tehdä juolavehnä- ja Matrigon -ruiskutuksen.

Torjuntaan on hyväksytty Agil 100 EC (0,8–1,0 l/ha) ja Targa Super 5 SC (1,5–2,0 l/ha). Näillä valmisteilla ei ole pohjavesirajoitusta ja ne torjuvat juolavehnän hyvin vielä 4–5-lehtiasteella.

Focus Ultralla (2,0-3,0 l/ha) ja Fusilade Maxilla (1,5–2,0 l/ha) on pohjavesirajoitus. Vesimäärä kannattaa pitää 200 litrassa hehtaaria kohti, jotta ruiskute tunkeutuu hyvin kasvustoon.

Pelto-ohdakkeen ja -valvatin torjunta

Pelto-ohdakkeen ja -valvatin ruiskutukset tulevat kohta ajankohtaisiksi. Jos niitä ei ole tasaisesti pellolla, niiden ruiskutukset kannattaa tehdä pesäkekäsittelynä. Koko alan ruiskutuksissa Matrigon-määrä on kertaruiskutuksena 165 g/ha tai jaetussa ruiskutuksessa 80 g + 80 g/ha.

Hyvä ohdakkeen torjunta vaatii toisen ruiskutuksen, joka tulee ajankohtaiseksi noin 2 viikon kuluttua ensimmäisestä. Matrigon 72 SG ei saa ruiskuttaa Safarin kanssa tankkiseoksena ohdaketta ja valvattia torjuttaessa, koska Safari saattaa heikentää Matrigonin tehoa. Matrigon on ruiskutettava muutama ennen tai 14 vrk Safari-ruiskutuksen jälkeen.

Mangaanin puutosoireita voi jo esiintyä

Mangaanin puutosoireita voi jo esiintyä juurikaspelloilla. Jos juurikkaan lehdet alkavat kellastua eikä lohkoilla ole käytetty Safaria rikkakasviruiskutuksissa, lehtien kellastuminen voi johtua mangaanin puutteesta.

Kasvuston voi ruiskuttaa 4–6-lehtiasteella YaraVita Mantrac Pro -valmisteella (1–2 l/ha + 200 l vettä/ha). Jos puutos on kohtalainen tai ankara, toista ruiskutusta suositellaan 10–14 vrk kuluttua ensimmäisestä.

Sokerijuurikkaan tutkimuskeskus ja Sucros Oy

Vaarallinen kasvintuhooja levisi taimissa

Kasvihuoneviljelmiltä löytyi keväällä harvinaisen paljon vaaralliseksi kasvintuhoojaksi luokiteltua etelänjauhiaista. Sen todettiin Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran tarkastuksissa levinneen 65 viljelmälle pääasiassa maljaköynnösten taimissa.

Etelänjauhiainen pystyy levittämään monia kasvien virustauteja, jotka pienentävät satoa. Satotappiot aiheuttavat taloudellisia menetyksiä erityisesti kurkun ja tomaatin tuottajille. Evira suosittelee, että vihannesviljelijät eivät toisi kesäkukkia viljelmiensä läheisyyteen.

Etelänjauhiaisia leviää Suomeen vuosittain viljelmille toimitettavien koristekasvien taimien mukana.

Kasvihuoneviljelmiltä löydettiin myös palsamin kuoliolaikkuvirusta, joka niin ikään luokitellaan vaaralliseksi kasvintuhoojaksi. Lisäksi todettiin vaarallista tuholaista krysanteeminsuonimiinaajakärpästä.

Molempia löydetään Suomesta lähes vuosittain.

Perunan kasvinterveystilanne vakaa

Viime kesänä todettiin perunan vaalearengasmätää kahdella uudella viljelelmällä ja keltaperuna-ankeroista yhdeltätoista uudelta viljelmältä. Löydösten määrä ei poikennut edellisistä vuosista.

Valkoperuna-ankeroista löydettiin kahdella uudella viljelmällä syksyllä 2012.

Kuluneen kauden aikana tutkittiin liki kolmesataa EU-maista tuoduista siemen- ja ruokaperunaeristä otettua perunanäytettä. Tutkituista näytteissä ei todettu vaarallisia kasvintuhoojia.

MAIJA ALA-SIURUA

Ahma ja susi saavat kannanhoitosuunnitelman syksyllä

ROVANIEMI

Mittavat petovahingot ovat jouduttaneet pitkään valmisteilla olleen ahman ja suden kannanhoitosuunnitelman valmistelua.

Maa- ja metsätalousministeri **Jari Koskisen** (kok.) mukaan niiden hoitosuunnitelmat valmistunevat syksyllä.

”Uusia petovahinkoja tulee edelleen. Pitää miettiä, millä toimenpiteillä vahinkoja voidaan välttää tai vähentää. Reunaehtojen takia pyyntilupia ei voida myöntää vapaasti, mutta kaikkia vaihtoehtoja on harkittava”, Koskinen sanoo.

Koskisen mukaan aikatauluihin vaikuttaa myös valmisteilla oleva arviointi suomalaisen suurpetopolitiikan onnistumisesta.

”Jos arvioinnista nousee esille olennaisia seikkoja, niiden pitää näkyä myös hoitosuunnitelmissa.”

”Vaihtoehtoina siirto tai poisto”

Hoitosuunnitelman sisältö on toistaiseksi avoin. Kuitenkaan esillä ollut reviiripohjainen korvaus ei käy poroelinkeinolle.

”Toivomme, että ongelmia aiheuttavat ahmayksilöt voidaan siirtää poronhoitoalueen ulkopuolelle tai poistaa luvilla”, sanoo Paliskuntain yhdistyksen toiminnanjohtaja **Anne Ollila**.

Reviiriperusteisen ahmakorvauksen vastustus selittyy etenkin sillä, että ahmojen todellista määrää ei tiedetä. Vastuu kannan määrittämisestä on maa- ja metsätalousministeriöllä ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksella (Rktl).

”Rktl on ulkoistanut tehtävän Metsähallituksen luontopalveluille, joka on ympäristöministeriön alainen. Ahmakannan määritys ei ole hoidossa, myös kannan tavoitekoko tulee selvittää pikaisesti. On lisäksi ratkaistava, miten ahmoja vähennetään jatkossa”, vaatii kansanedustaja **Eeva-Maria Maijala** (kesk.).

”Petokorvausrahat budjettiin”

”Kohtuullista olisi, että petokorvauksiin tarvittavat määrärahat varattaisiin jatkossa jo valtion varsinaisen talousarvion yhteydessä”, sanoo kansanedustaja **Heikki Autto** (kok.).

Autton mukaan petokorvauksien maksun jatkuva viivästyminen on poroperheille kohtuutonta.

”Petovahinkojen korvaaminen ei korvaa sitä kansantaloudellista vahinkoa, että liha jää leikkaamatta ja myymättä.”

”Valtion pedot tappavat laittomasti poroja. Valtio pitäisi haastaa oikeuteen jokaisesta pedon tappamasta porosta, jota se ei ole korvannut. Poroa kohdellaan selkeästi vahinkoeläimenä”, toteaa Saamelaiskäräjien ex-puheenjohtaja **Pekka Aikio** Sodankylästä.

Ahmat ongelmana yläperällä

Suurpedoista etenkin ahma on kurittanut Käsivarren porokarjaa.

”Viime poronhoitovuonna löysimme noin 950 poronraatoa, ainakin saman verran jäi löytymättä. Teuraat ovat romahtaneet kahdessa vuodessa 2 000 ruholla eli noin 30 prosentilla”, kertoo Käsivarren paliskunnan poroisäntä **Tuomas I. Palojärvi** Enontekiöltä.

Palojärvi sanoo, että petojen tappamien lisääntymisen ja myyntiporojen vähenemisen aiheuttama todellinen tappio lasketaan miljoonissa euroissa.

”Meillä päin ei ole muutakaan työtä. Poroja on paimennettava petojen takia jatkuvasti. Kulut ovat kaksinkertaistuneet. Perheiden talous ei kestä tätä kovin pitkään.”

Käsivarren paliskunta on esittänyt ministeriölle ja Suomen Riistakeskukselle seitsemän ahman siirtoistutuksia. Viimeksi Käsivarren ahmoja siirrettiin etelämmäksi Rktl:n suurpetotutkija **Erik S. Nyholmin** johdolla 1990-luvun alussa.

Poronhoitoon liittyviä asioita käsiteltiin Paliskuntain yhdistyksen edustajakokouksessa viime maanantaina Rovaniemellä.

KARI LINDHOLM

Poro viilentää ilmastoa tehokkaasti

ROVANIEMI

Lehtipuun valtaama tundra on todettu ilmaston lämmittäjäksi. Poron on havaittu viilentävän maapallon ilmastoa laidunnuksella.

”Kasvillisuus lämmittää luontoa erittäin voimakkaasti, porojen lehtipuustoon kohdistuva laidunnus taas heikentää lämpösäteilyä” kertoo professori **Lauri Oksanen** Turun yliopistosta.

Kevättalvella tundran päivät ovat pitkät ja säät selkeät. Maapallolle tulevan energian määrä on tuolloin valtava.

”Jäämeren lähellä sijaitsevilla alueilla tämä vaikuttaa meren jäätilanteeseen ja siihen liittyvään heijastuskertoimeen. Asiaa on tutkittu Alaskan tundralla.”

Oksanen toteaa, että poronhoidon päätuote onkin paitsi ilmaston viilentäminen, myös tundraluonnon säilyttäminen.

”Harvinaiset tunturikasvit tarvitsevat avonaista tunturiluontoa, metsittyneessä ympäristössä ne eivät selviä.”

Oksanen tyrmää vallalla olevan metsän hiilidioksidinieluteorian.

”Luonnontilaisessa metsässä kasvu ja lahoaminen ovat tasapainossa. Hiilidioksidia ei poistu mihinkään, ellei metsä sitten kasva kosteikossa, jossa puut uppoavat turpeeseen, ja muuttuvat turpeeksi vähitellen.”

Oksanen sanoo, ettei puuston nettokasvu vähennä hiilidioksidia.

”Sekä pohjoisten metsien että tundran hiilivarastot ovat enimmäkseen maaperässä. Mikäli männylle ojitetut suot palautettaisiin takaisin luonnontilaan, ilmaston lämpeneminen hidastuisi.”

KARI LINDHOLM